

สมมุติฐานการฆ่าตัวตาย

...เหตุปัจจัยของการฆ่าตัวตายในคนไทย

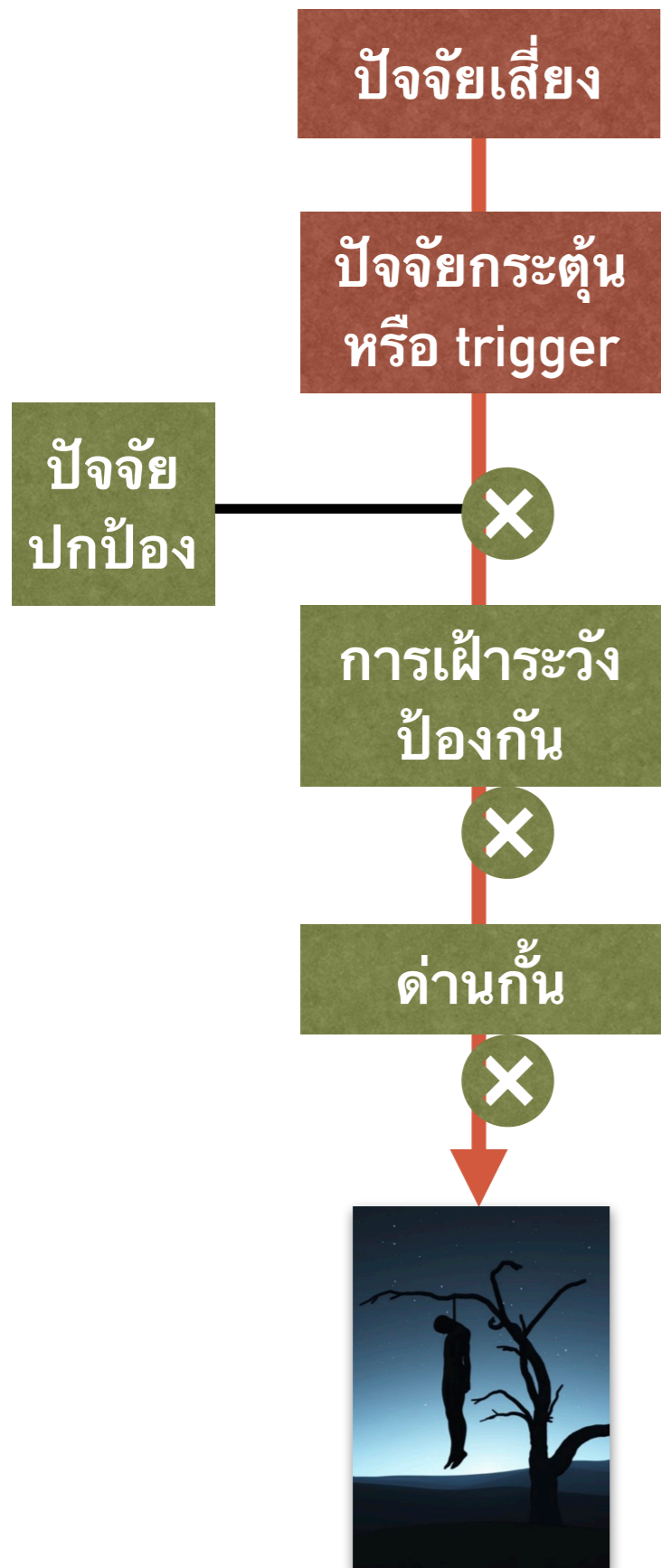
น.พ.ธรณินทร์ กองสุข M.D., M.Sc., M.Econ

เย ธมฺมา เหตุปฺปพฺพา
เตสํ เหตุํ ตถาคโต อหา
เตสญฺจ โย นิโรธจ
เอวํ วาที มหาสมณโณ

- คำแปล “ธรรมเหล่าใดมีเหตุเป็นแดนเกิด พระตถาคตตรัสแสดงเหตุ และความดับแห่งธรรมเหล่านั้น พระมหาสมณะมีปกติตรัสอย่างนี้” (วิ.ม. (ไทย) 4/60/73)
- ... การเกิด มีขึ้น ตั้งอยู่ของสรรพสิ่งทั้งหลายล้วนมีเหตุปัจจัยทั้งนั้น ไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นมาลอย ๆ การเข้าไปดับซึ่งเหตุจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

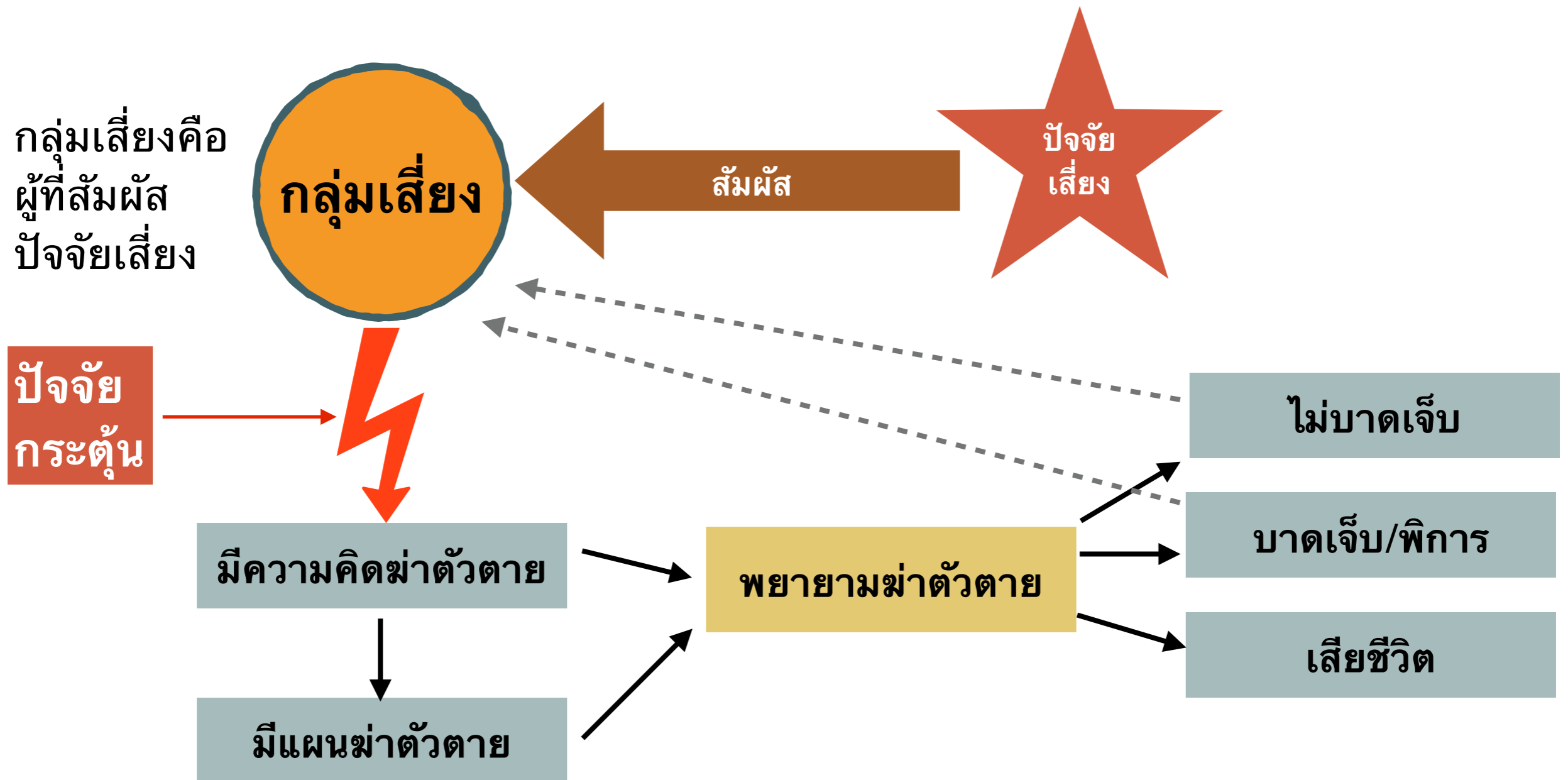
ฆ่าตัวตายไม่ใช่โรคจิตเวช และไม่ใช่เหตุบังเอิญ

- การฆ่าตัวตายไม่มีการรักษาที่เฉพาะ
- เกิดจากหลายเหตุปัจจัยร่วมกัน
- การป้องกันแก้ไขต้องมุ่งจัดการที่เหตุปัจจัย
- เช่นเดียวกับการมีไข้ ต้องหาโรคที่เป็นสาเหตุและให้การรักษา ... มิใช่แค่ทานยาพาราเซตามอล

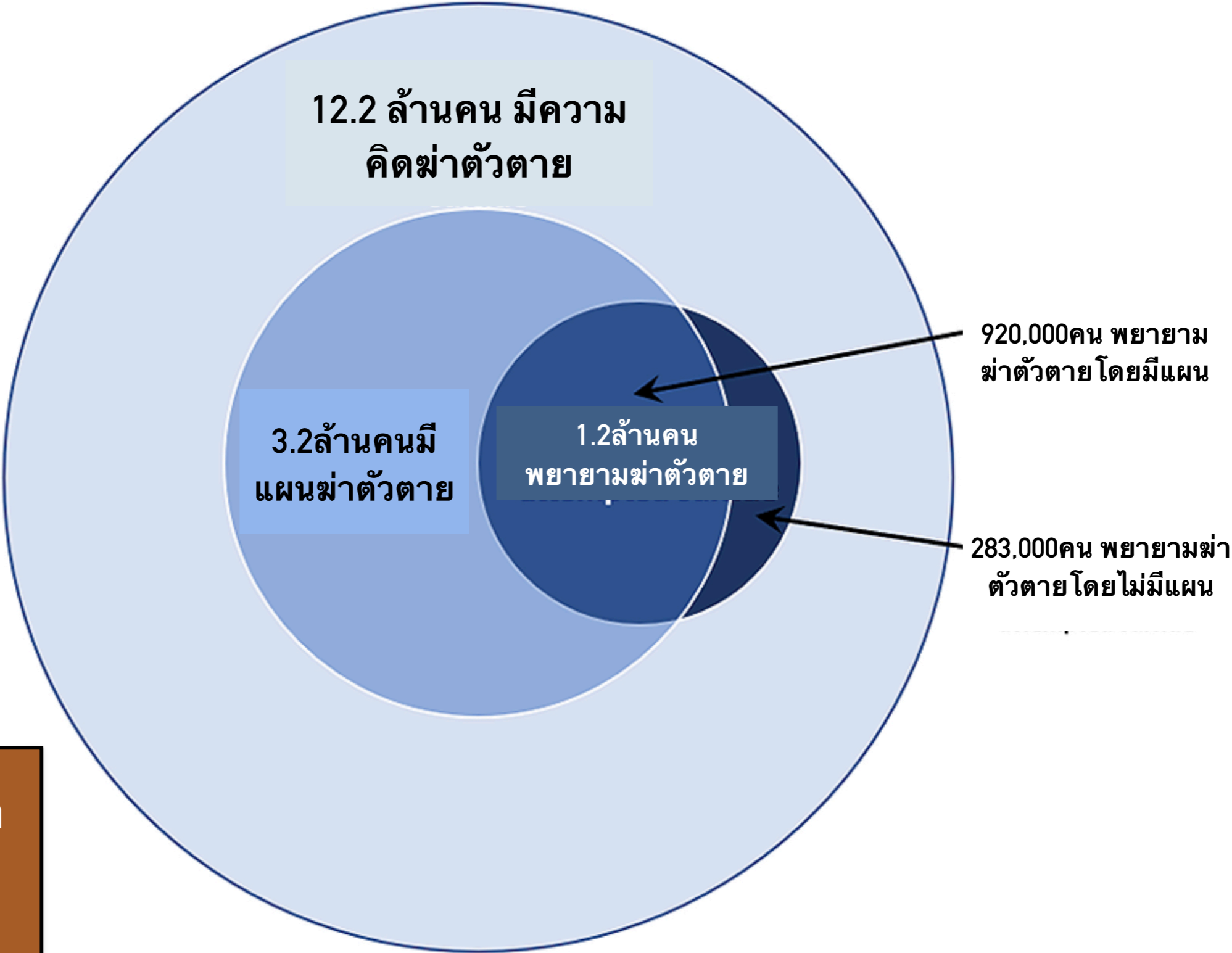
CAUSES OF FEVER

ธรรมชาติของการฆ่าตัวตาย (NATURAL HISTORY OF SUICIDE)

Past Year Suicidal Thoughts and Behaviors Among U.S. Adults (2020) ≡

Data Courtesy of SAMHSA

ความเชื่อมโยงกันระหว่าง

- ความคิดฆ่าตัวตาย
- การวางแผนฆ่าตัวตาย
- การพยายามฆ่าตัวตาย

ทำไมถึงฆ่าตัวตาย...

*** เราไม่เคยได้คำตอบที่แท้จริง ในผู้ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จ

(อาจพบคำตอบได้บ้างจากจดหมายลาตาย)

แต่มีคำตอบที่หลากหลาย ในผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย

เช่น...

หนีจากความทุกข์ ความเศร้าและความสิ้นหวัง

หลุดจากความเจ็บปวดทางกาย ทางใจ

ทนไม่ไหวกับการป่วยด้วยโรคที่น่ารังเกียจ

เป็นผลตามมาจากพิษของการใช้สารเสพติด

เป็นจากอาการทางจิต เสียงสั่งหูแว่ว ประสาทหลอน หรืออาการหลงผิด

เป็นวิธีการของการแก้แค้น

เป็นวิธีการรักษาเกียรติและศักดิ์ศรี

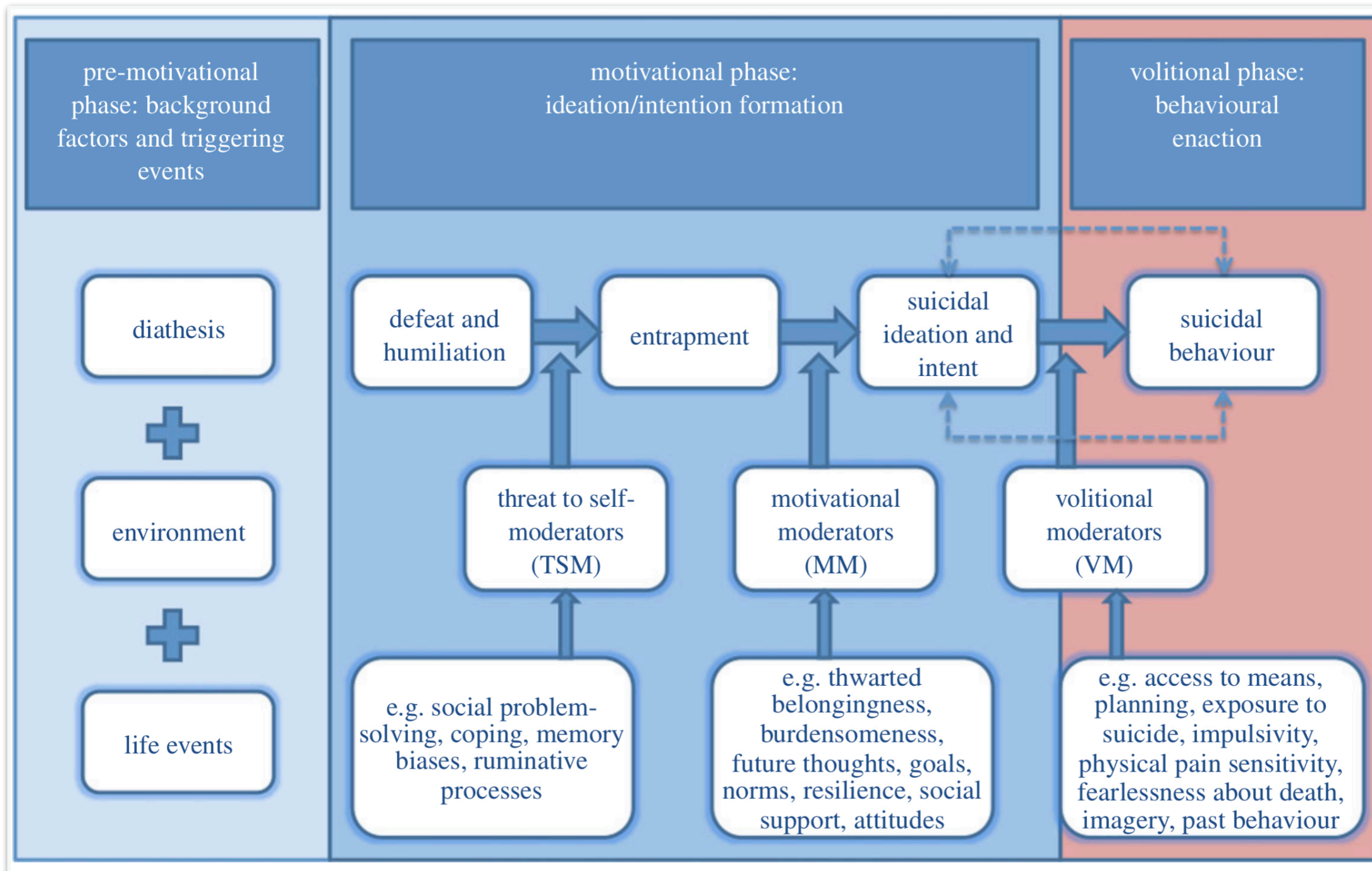
เชื่อว่าเป็นหนทางไปอยู่ร่วมกับคนรักที่จากไป

The Integrated Motivational-Volitional Model of Suicidal Behavior

Rory O' Connor

*Suicidal Behaviour Research Laboratory, Institute of Health & Wellbeing,
University of Glasgow, Glasgow, UK*

IMV MODEL อธิบายพฤติกรรมการฆ่าตัวตาย ของ RORY O' CONNOR

ระยะก่อนเกิดแรงจูงใจ
(ปัจจัยพื้นฐาน
และเหตุกระตุ้น)

มีปัจจัยเสี่ยงชักนำให้
เกิดความโน้มเอียงหรือ
อ่อนแออยู่เดิม

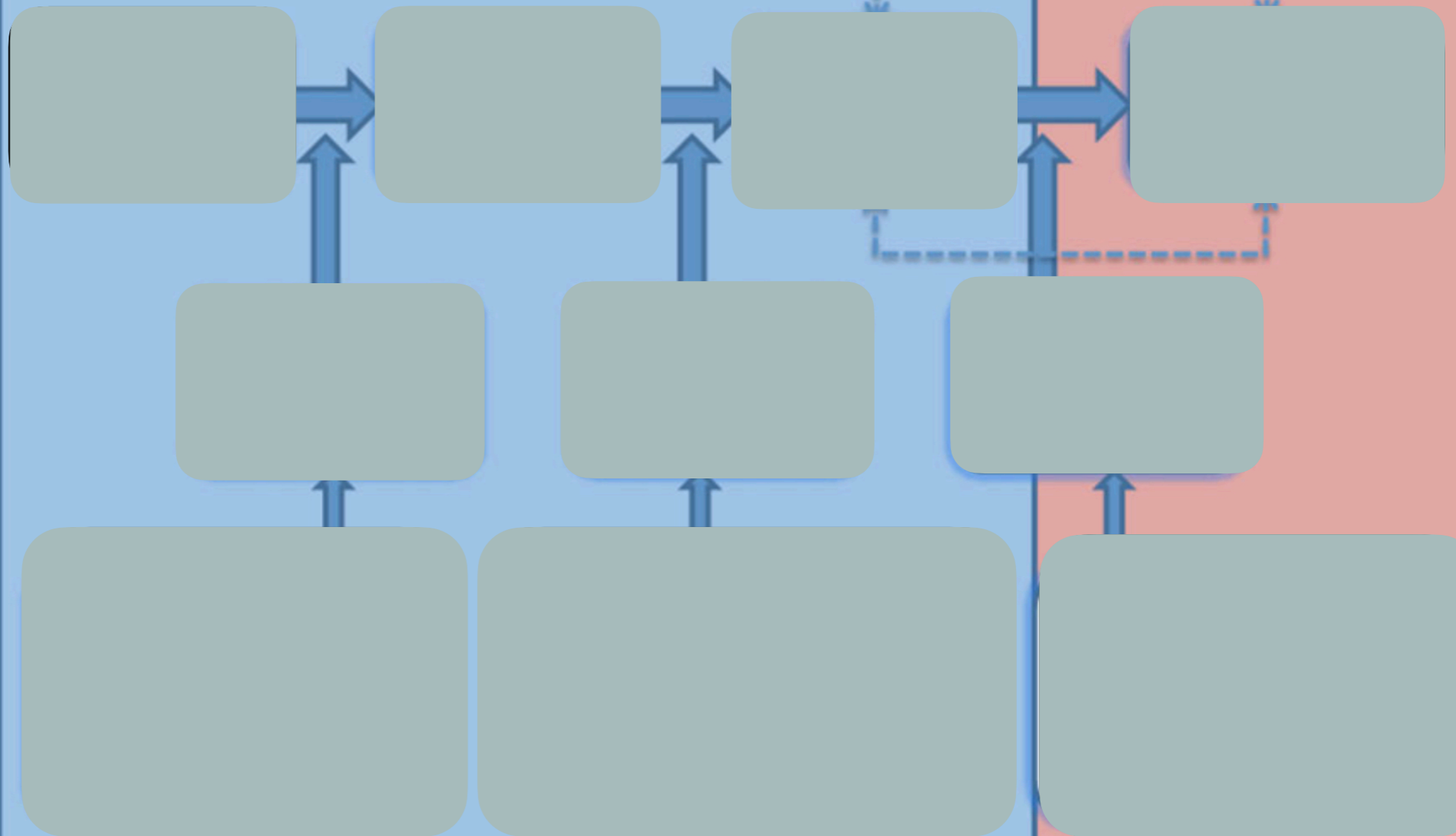
สิ่งแวดล้อม

เหตุการณ์ในชีวิต

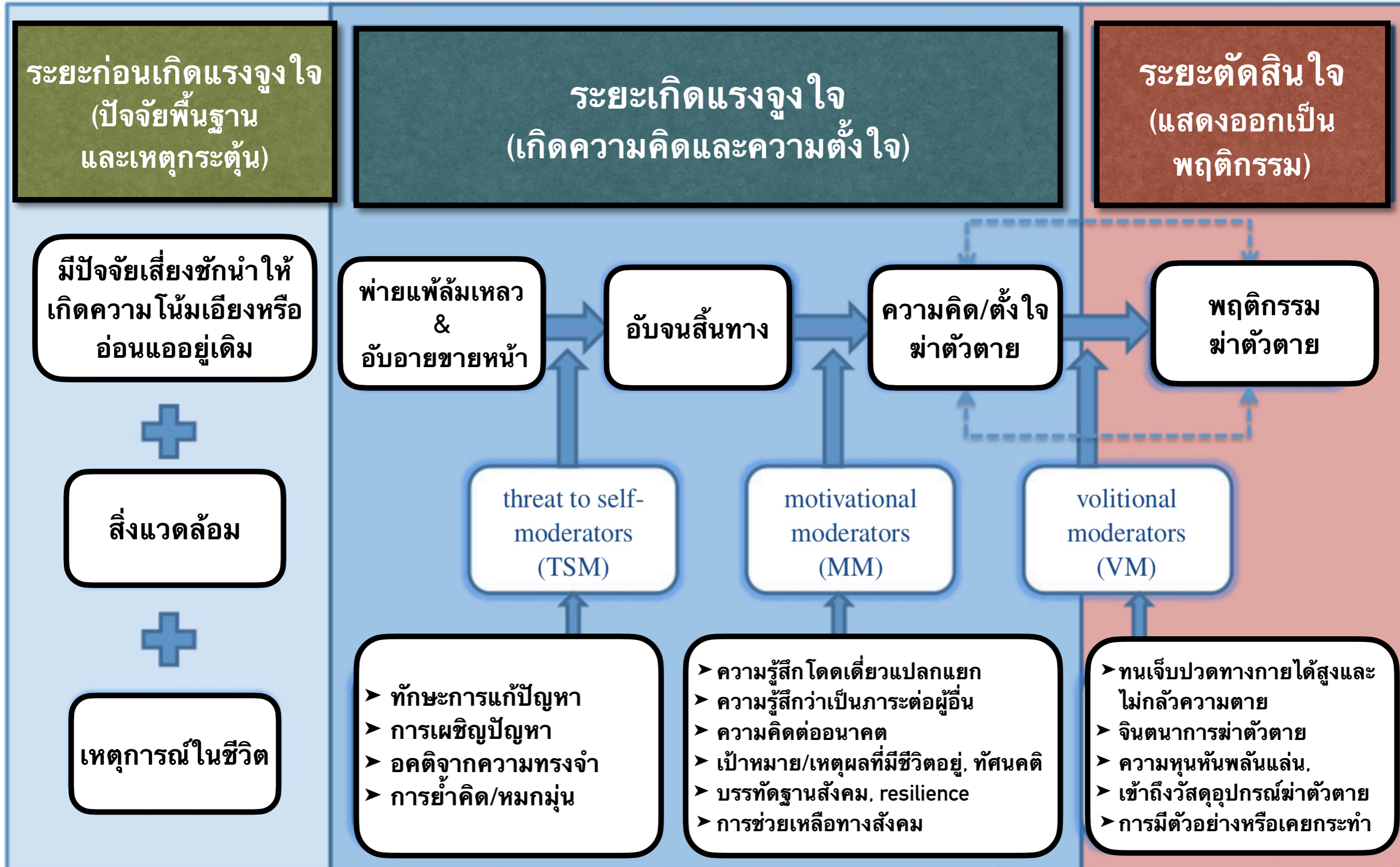
ระยะเกิดแรงจูงใจ
(เกิดความคิดและความตั้งใจ)

ระยะตัดสินใจ
(แสดงออกเป็น
พฤติกรรม)

IMV MODEL อธิบายพฤติกรรมการฆ่าตัวตาย ของ RORY O' CONNOR

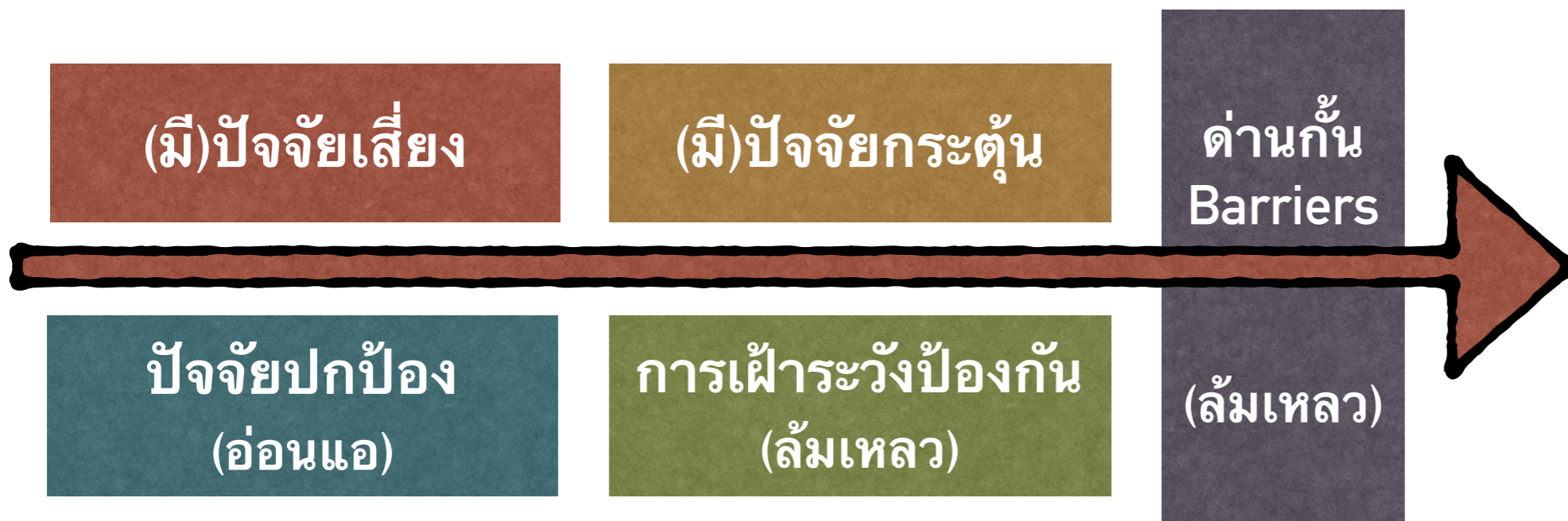
สมมติฐานในคนไทย
 อุบัติการณ์ฆ่าตัวตาย จะเกิดขึ้นเมื่อ
2 มี 2 ล้มเหลว 1 อ่อนแอ
 หากมีเพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง...
 จะไม่นำไปสู่การฆ่าตัวตาย

แนวคิด

TK's 5Factors model of suicide ,2560

พฤติกรรมการฆ่าตัวตายจะเกิดขึ้นเมื่อ

1. มีปัจจัยเสี่ยง
2. มีปัจจัยกระตุ้น
3. ด้านกั้นล้มเหลว
4. การเฝ้าระวังล้มเหลว
5. ปัจจัยปกป้องอ่อนแอ

ภาพจาก <https://thenortheasttoday.com/tag/suicide/>

มีปัจจัยเสี่ยง

1. โรคจิตเวช (ซึมเศร้า, จิตเภท, ไบโพลาร์, บุคลิกภาพผิดปกติ, ตัดการพนัน)
2. ติดสุราหรือสารเสพติด
3. โรคทางกายรุนแรง/เรื้อรัง
4. บุคลิกภาพหุนหันพลันแล่น
5. ตนเองและคนในครอบครัวเคยฆ่าตัวตาย
6. Childhood trauma: ถูกละเลยทางกาย/ทางเพศ/ทางอารมณ์, physical/emotional neglect

มีปัจจัยกระตุ้น

1. ประสบปัญหาชีวิตหรือมีเหตุการณ์วิกฤติ ที่คิดว่าพ่ายแพ้ล้มเหลวหรือรู้สึกอับอายขายหน้าร่วมกับความรู้สึกอับจนหนทาง
2. อาการทางจิตกำเริบ
3. พืชจากสารเสพติด
4. ขავการฆ่าตัวตาย

ด้านกั้น Barriers

การควบคุมป้องกันการเข้าถึงสารพิษวัสดุอุปกรณ์ฆ่าตัวตาย (ไม่มี หรือ ไม่เข้มแข็ง)

การปิดกั้นหรือป้องกันการสถานที่ที่ใช้ฆ่าตัวตาย (ไม่มีหรือ ไม่เข้มแข็ง)

ด้านกั้น (ล้มเหลว)

แนวคิด

TK's 5Factors model of suicide, 2560

พฤติกรรมฆ่าตัวตายจะเกิดขึ้นเมื่อ

1. มีปัจจัยเสี่ยง
2. มีปัจจัยกระตุ้น
3. ด้านกั้นล้มเหลว
4. การเฝ้าระวังล้มเหลว
5. ปัจจัยปกป้องอ่อนแอ

1. ความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรมว่าการฆ่าตัวตายเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง (ไม่มีหรือมีน้อย)
2. ระบบบริการสาธารณสุข: เข้าถึงยาก ดูแลไม่ต่อเนื่อง โรคไม่หายทุเลา
3. ชุมชน: ไม่ได้อยู่ในชุมชนที่เข้มแข็งช่วยเหลือเกื้อหนุนกันดี
4. ครอบครัว/กลุ่มเพื่อน: ไม่มีความผูกพันที่อบอุ่นแน่นแฟ้น
5. บุคคล: ไม่มีทักษะการแก้ไขปัญหาหรือข้อขัดแย้งและการปรับตัวที่ดี

วิธีปฏิบัติเหล่านี้ไม่เข้มแข็งพอ

1. เฝ้าสังเกตสัญญาณเตือนฆ่าตัวตาย
2. เข้าหา พูดคุยและรับฟัง
3. ประเมินสถานการณ์วิกฤติเร่งด่วนและตอบสนองอย่างฉับไว
4. ให้ความช่วยเหลือทันทีและส่งต่อผู้เชี่ยวชาญ

การเฝ้าระวัง(ล้มเหลว)

ปัจจัยปกป้อง (อ่อนแอ)

ภาพจาก <https://thenortheasttoday.com/tag/suicide/>

Update 10 มค 2567

เหตุปัจจัยการฆ่าตัวตายและพยายามฆ่าตัวตาย ปีงบประมาณ 2566

ข้อมูลจาก รง506S ปีงบประมาณ 2566 (ตค65-กย66)

Suicide

Suicide attempt

Common risk factors	
1. ป่วยโรคทางกายเรื้อรัง	31%
2. ป่วยโรคจิตเวช	27%
3. ใช้แอลกอฮอล์	21.1%
4. เคยทำร้ายตนเอง	13.7%
5. ติดสารเสพติด	10.5%

1. ป่วยโรคจิตเวช	36.1%
2. เคยทำร้ายตนเอง	34.3%
3. ป่วยโรคทางกายเรื้อรัง	13.1%
4. ใช้แอลกอฮอล์	8.8%
5. ติดสารเสพติด	3.9%

Common precipitating	
1. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	47.4%
2. ปัญหาเศรษฐกิจ	24.0%

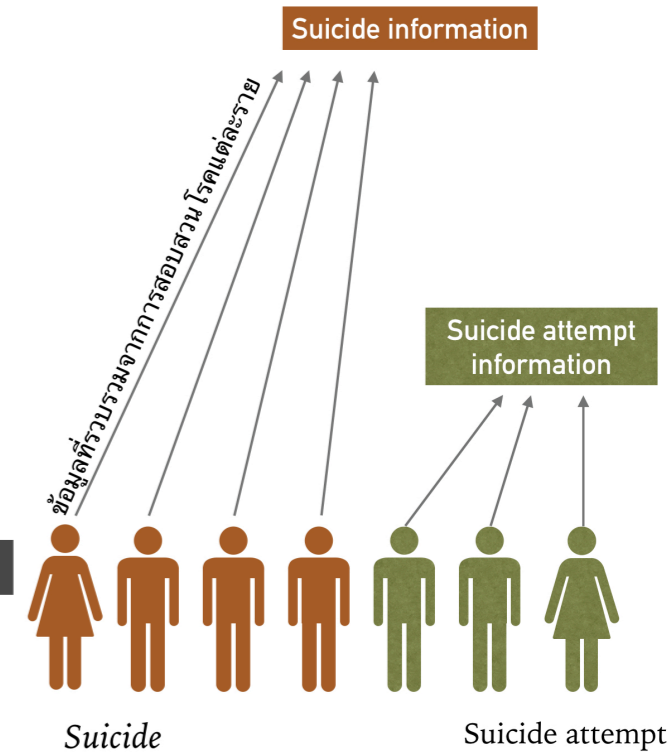
1. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	80.3%
2. ปัญหาเศรษฐกิจ	17.9%

ปัจจัยปกป้อง
-NA

การเฝ้าระวังพบสัญญาณเตือน

- Suicide พบ 29.4%
- Suicide attempt พบ 12%

ด้านกั้น
Barriers
(ล้มเหลว)

Suicide N=4,526, Suicide attempt N=14,925

เหตุปัจจัยและวิธีการฆ่าตัวตาย(SUICIDE)ปีงบประมาณ 2566 (ข้อมูลจากการสอบสวนโรค)

โรคเรื้อรังทางกาย

- 1) ความดันโลหิตสูง 13.7%
- 2) เบาหวาน 6.8%
- 3) อื่นๆ 14.0% ได้แก่ ไขมันในเลือดสูง , ไทรอยด์ , ต่อมลูกหมากโต

โรคทางจิตเวช

- 1) โรคจิตเภท 11.9 %
- 2) โรคซึมเศร้า 9.2 %
- 3) อื่นๆ 7.8 % ได้แก่ โรคจิตจากสาร วิตกกังวล

ปัจจัยเสี่ยง*

- 1.ป่วยโรคทางกายเรื้อรัง 30.8%
2. ป่วยโรคทางจิตเวช 29.1%
3. ติดสุรา 27.5%
4. เคยทำร้ายตนเอง 16.9%
5. หุนหันพลันแล่น 16.7%
6. คนในครอบครัวฆ่าตัวตาย 9.7%
7. childhood trauma 6.1%

ปัจจัยกระตุ้น

- 1.มีเหตุการณ์วิกฤตในชีวิต 57.7 %
- 2.อาการทางจิตกำเริบ 25%
- 3.พิษหรือฤทธิ์ยาเสพติด 20.9%
4. ทราบข่าวการฆ่าตัวตาย 5.9%

ด่านกั้น Barriers

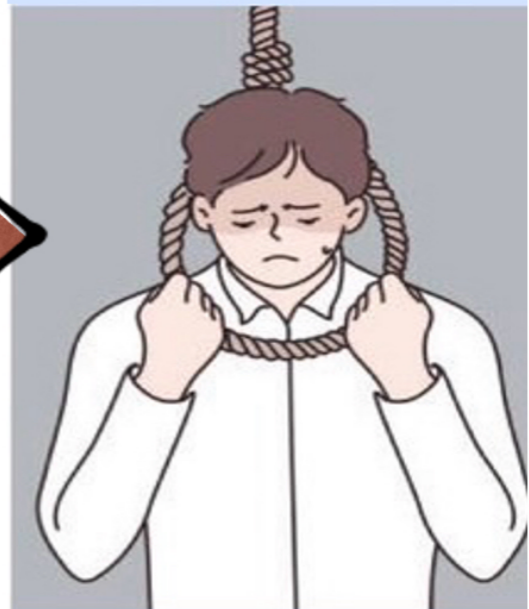
- 1.ควบคุม/ป้องกันการเข้าถึงสารพิษ และวัสดุอุปกรณ์ มีและเข้มแข็ง 2.9%

เพศชาย 80.4%(899คน)
สถานภาพ คู่ 40.6% (454คน)

วิธีการ

- ผูกคอ 85.7% (985คน)
- ใช้ปืน 5.2% (58คน)

แม่บ้าน/ไม่ได้ทำงาน 30.2%
รับจ้าง 31.8%
เกษตรกร 14.0%

ปัจจัยปกป้อง

- มีความเชื่อเรื่องศาสนาและวัฒนธรรม ว่าการฆ่าตัวตาย เป็นเรื่องไม่ถูกต้อง 23.6 %
- การเข้าถึงบริการสุขภาพจิต 37.3%
- ชุมชนอยู่ในชุมชนที่เข้มแข็ง ช่วยเหลือ เกื้อหนุนกันดี 21.8%
- ครอบครัว/กลุ่มเพื่อน มีความผูกพันที่อบอุ่นแน่นแฟ้น 34.0%
- ความสามารถด้านทักษะการแก้ไขปัญหาและการปรับตัว 5.4%

การเฝ้าระวัง

- มีสัญญาณเตือน พบ 27.4%
- พุดบ่น /บอกลำไย 19.7%
  - แสดงออกทางพฤติกรรม 7.7%

- 2.ปิดกั้น/เฝ้าระวัง ป้องกันสถานที่ มีและเข้มแข็ง 2.6%

*บางรายอาจมีปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยกระตุ้นมากกว่าหนึ่งปัจจัย
แหล่งข้อมูล :แบบรายงานการสอบสวนกรณีฆ่าตัวตายฯ ต.ค.65- ก.ย.66
(ณ วันที่ 28 พ.ย.66) N=1118 ราย

PRECIPITATING FACTORS หมวตวิกฤตชีวิต ในกลุ่มฆ่าตัวตายสำเร็จ ปีงบ 2566

ลักษณะของวิกฤตชีวิต	จำนวน	ร้อยละ
เกิดความขัดแย้งรุนแรงกับคนสำคัญในชีวิต (High conflict relationship)	216	19.3
เป็นหนี้ไม่สามารถจ่ายได้หรือถูกทวงให้อับอาย	172	15.4
ปัญหาสุขภาพที่รู้สึกอับอายหรือล้มเหลว	117	10.5
สูญเสียความสัมพันธ์กับคนสำคัญในชีวิต (loss of significant relationship)	70	6.3
ประสบความล้มเหลวในการทำงานเช่น ถูกเลิกจ้าง ขาดทุน ไม่ได้เลื่อนตำแหน่ง	25	2.3
มีคดีความที่มีโอกาสแพ้	23	2.1
ถูกตำหนิให้อับอาย	10	0.9
การถูกบูลลี่ (Bullying)	6	0.5
Violence relationship	3	0.3
ประสบความล้มเหลวในการเรียนเช่น สอบตกสอบ ไม่ได้ตามที่หวัง	1	0.09

จาก รายงานการสอบสวนกรณีฆ่าตัวตายสำเร็จ N=1,118